

بررسی، نگرش و عملکرد پرستاران شاغل در زمینه قوانین و مقررات حرفه‌ای

فائزه جهان پور[■]، زهرا صدیقی، پرویز عضدی

چکیده

مقدمه: امروزه افزایش آگاهی بیماران از حقوق خود نسبت به دریافت مراقبت‌های ایمن، پرستاران را در مواجهه با مسایل قانونی در این راستا قرار می‌دهد. بدیهی است که برای ارایه مراقبت ایمن آگاهی پرستاران از قوانین و مقررات حرفه‌ای جهت حفاظت خود و بیمارانشان الزامی است.

هدف: تعیین میزان دانش، آگاهی از نحوه عملکرد و نگرش پرستاران نسبت به قوانین و مقررات حرفه‌ای می‌باشد.

مواد و روش‌ها: پژوهش حاضر از نوع توصیفی مقطعی است که در سال ۱۳۹۰ انجام گردید. در این بررسی ۱۹۳ نفر از پرستاران شاغل در بیمارستان‌های دانشگاه علوم پزشکی بوشهر بطور تمام شماری شرکت کردند. ابزار گردآوری داده‌ها پرسشنامه‌ای پژوهشگر ساخته بود که میزان دانش، آگاهی از نحوه عملکرد و نگرش پرستاران نسبت به قوانین و مقررات حرفه‌ای را اندازه‌گیری می‌کرده است. روایی پرسشنامه با استفاده از روایی محتوی و پایایی پرسشنامه با استفاده از ضریب آلفای کرونباخ ۰/۸۰ محاسبه شد. از نرم افزار SPSS و آزمونهای آماری تی تست و آنوا برای آنالیز داده‌ها استفاده گردید.

یافته‌ها: پرستاران از نظر دانش ۲/۶ درصد در گروه پایین، ۹۰/۷ درصد در گروه متوسط و ۶/۷ درصد در گروه بالا قرار داشتند. از لحاظ نگرش نیز ۲۴/۷ درصد آنها از نگرش منفی، ۷۳/۷ درصد از نگرش خنثی و ۱/۵ درصد از نگرش مثبت برخوردار بودند. از نظر وضعیت آگاهی از نحوه عملکرد نیز ۵/۵ درصد پرستاران در گروه پایین، ۶۱/۳ درصد در گروه متوسط و ۳۸/۱ درصد در گروه بالا بودند.

نتیجه‌گیری: سطح دانش، نگرش و آگاهی از نحوه عملکرد پرستاران از قوانین و مقررات حرفه‌ای باید در حد بالا باشد از نظر اهمیت فوق العاده‌ای که دارد اما در این حد نبوده لذا؛ برگزاری دوره‌های آموزشی کاربردی توسط مدیران پرستاری الزامی است.

کلمات کلیدی: آگاهی از نحوه عملکرد، پرستار، دانش، قانون و مقررات حرفه‌ای، نگرش

■ مؤلف مسؤول: فائزه جهان پور

استادیار پرستاری، دانشکده پرستاری و مامایی،
دانشگاه علوم پزشکی بوشهر
آدرس: f.jahanpour@bpums.ac.ir

زهرا صدیقی

کارشناس ارشد پرستاری، دانشکده پرستاری و
مامایی، دانشگاه علوم پزشکی بوشهر

پرویز عضدی

کارشناس ارشد پرستاری، دانشکده پرستاری و
مامایی، دانشگاه علوم پزشکی بوشهر

فصلنامه
مدیریت پرستاری

سال اول، دوره اول، شماره چهارم

زمستان ۱۳۹۱

■ مقدمه

قوانین و مقررات جز لاینفک در هر حرفه‌ای محسوب می‌شوند که اطلاع و دانش از آنها می‌تواند در احراز موفقیت حرفه‌ای مؤثر باشد. به گفته دیگر علم بر مقررات و قوانین حاکم بر شغل و حرفه‌ای که انتخاب می‌گردد عامل مهم عمده‌ای در تعیین سرنوشت شغلی می‌باشد زیرا به فرد فرصت کسب قدرت بیشتر را نصیب می‌نماید (۱).

وجود قانون یک امر اجتناب‌ناپذیر در کلیه روابط اجتماعی است که می‌تواند منشاء رشد و تعالی جامعه را موجب گردد. حرفه‌های علوم پزشکی بدلیل اینکه بایستی در اعتلای سطح سلامتی جامعه نقش داشته باشد، لذا ملزم به رعایت قوانین، مسؤولیت‌پذیری و جوابگویی می‌باشند (۲، ۳).

هدف اصلی و غایی حرفه پرستاری تامین بهبودی و سلامت بشریت است. تحقق این امر با رعایت قوانین و استفاده از روش‌های اخلاق حرفه‌ای و برقراری ارتباط مؤثر با مددجو، قابل دسترس می‌باشد (۴). امروزه پرستاران مسؤولیت‌های بیشتری نسبت به گذشته دارند (۵) و توسعه‌ی نقش آنها ایجاب می‌کند که برخوردار از سطح آموزشی، علمی و مهارتی بالایی بوده و توانایی تصمیم‌گیری داشته باشند (۶). از مهمترین وظایف هر پرستار تصمیم‌گیری بالینی است که مستلزم شناخت قوانین و مقررات می‌باشد (۷، ۸). یکی از مسؤولیت‌های مهم هر پرستار آشنا بودن به قوانین استخدامی، شرح وظایف و استانداردهای شغلی، اهداف و مقاصد سازمان مربوطه است، همچنین از مواردی که به عنوان تخلف، خطا و سهل‌انگاری در حرفه پرستاری شناخته شده‌اند دوری گزیده و از مسؤولیت‌های خود در رابطه با شهادت دادن در مورد حوادث بیمارستانی، وصیت بیماران، گرفتن رضایت‌نامه و... شناخته و مسائل قانونی آنها را بشناسد. همچنین از مسائل مربوط به خودداری از انجام مراقبت و درمان دانش داشته باشد و در مورد منافع قانون‌گذاری و نظام قضاوت کشور در حرفه خود شناخت و دانش بدست آورند (۸). اکثر مطالعات صورت گرفته در خصوص مقررات پرستاری وجود نقصان در این رابطه و لزوم ارائه آموزش مؤثر به پرستاران را توصیه می‌نماید (۹). داشتن آگاهی در مورد موضوعی موجب بهبود نگرش نسبت به آن موضوع می‌گردد و انجام صحیح هر مسؤولیتی نیاز به نگرش مثبت نسبت به آن موضوع دارد (۱۰). پس اولین قدم در مصونیت از افتادن به دام‌های قانونی دانش از قانون است. اگر پرستار آنچه که بهترین و ایمن‌ترین است

برای مددجو انجام دهد شانس قرار گرفتن در معرض دردهای قانونی را به طور کلی کاهش می‌دهد (۱۱) آگاهی پرستاران از قوانین حرفه‌ای سبب افزایش کیفیت مراقبت‌های پرستاری شده و از بروز مشکلات قانونی برای پرستاران جلوگیری می‌کند (۱۲) لذا در گام نخست تعیین وضعیت دانش پرستاران در ارتباط با قوانین و مقررات پرستاری ضروری می‌باشد.

در مطالعه‌ای که توسط نگارنده و همکاران (۱۳۷۹) در زنجان انجام شد دانش پرستاران و ماماهاى بیمارستان زنجان در زمینه موضوعات اخلاقی مورد بررسی قرار گرفت، نتایج نشان داد که ۵۷/۷ درصد در حد خوب و ۳۵/۸ درصد در حد دانش متوسط بودند (۱۳). اما در تحقیقی که در بارباداس (۲۰۰۶) انجام گرفت ۲۹ درصد از پزشکان و ۳۷ درصد از پرستاران دانش کمی در زمینه جزییات کمیته اخلاقی بیمارستان داشته و مسائل اخلاقی و قانونی را به عنوان یک نیاز تلقی کرده و آموزش پرستاران را لازم دانسته‌اند (۱۴).

در مطالعه که با هدف تعیین آگاهی پرستاران شاغل از قوانین حرفه‌ای در مراکز آموزشی درمانی دانشگاه علوم پزشکی تبریز در سال ۱۳۸۸ انجام گرفت، مشخص گردید که آگاهی اکثریت پرستاران (۸۸/۹٪) از قوانین حرفه‌ای پرستاری در حد ضعیف و فقط ۱۱/۱ درصد در حد متوسط آگاهی داشتند و هیچ پرستاری در این زمینه آگاهی خوبی نداشت. همچنین مشخص شد که پرستاران مورد مطالعه از نظر آگاهی از قوانین حرفه‌ای در وضعیت مطلوبی قرار ندارند (۱۲).

در مطالعه دیگری در بلژیک که دانش پرستاران در باره کدهای اخلاقی را از صفر تا ۷۵/۵ درصد گزارش کرده‌اند، توصیه نموده‌اند که کدهای اخلاقی به عنوان راهنمای عملی پرستاران تدوین شود تا موقعیت‌های حرفه‌ای پرستاران بهبودی یابد (۱۵). بر اساس یک تحقیق در مشهد در سال ۱۳۷۷ نتایج به دست آمده نشان داده است که ۴۰/۵ درصد پرستاران تا حدودی از شرح وظایفشان دانش داشته و ۳۳ درصد آنها شرح وظایف را مبهم توصیف نموده‌اند. پس اولین قدم در مصونیت از افتادن به دام‌های قانونی داشتن دانش است. پرستار آنچه که بهترین و ایمن‌ترین است برای مددجو انجام دهد، شانس قرار گرفتن در معرض دردهای قانونی را به طور کلی کاهش می‌دهد (۱۶) اکثر مطالعات موجود لزوم افزایش دانش و نگرش پرستاران را در ارتباط با قوانین و مقررات پرستاری توصیه نموده‌اند (۹، ۱۷).

همانطور که دیده می‌شود در طول سالیان اخیر آگاهی پرستاران از این موضوع سنجیده شده است ولی یافته نشان دهنده ارتقاء آن نیست که می‌تواند بدین دلیل باشد که با گذشت زمان بایستی آگاهی‌ها را افزایش داد ولی گویا این اقدامات مطابق نیاز پرستاران انجام نشده است. لذا؛ همواره نیاز به بررسی آگاهی پرستاران وجود دارد. بویژه که آگاهی بیماران از حقوق خود افزایش یافته و این خود پرستاران را در برابر خواسته‌های متعدد بیماران قرار داده و آنها برای ارایه مراقبت ایمن برای بیماران و خودشان نیاز به این آگاهی‌های جدید در مورد قوانین و مقررات دارند. تنها در این صورت است که آنها می‌توانند خود را در برابر رفتارهای غیر قانونی در ارایه مراقبت‌های پرستاری محافظت نمایند.

متأسفانه مسائل اخلاقی بسیاری در سازمان‌های بهداشتی و در مانی وجود دارد که مدیران را در این قبیل سازمان‌ها دچار سردرگمی کرده است از جمله سهل‌انگاری، رفتارهای غیر انسانی با بیماران و مراجعین و بستگان آنان. در صورتی که پرستاران دانش لازم پیرامون حقایق مربوط به موارد قانونی و اخلاقی حرفه خود داشته باشند می‌توانند بسیاری از مشکلات اخلاقی و حرفه‌ای خود را برطرف نمایند. لذا؛ هدف از این مطالعه بررسی دانش، نگرش و آگاهی از نحوه عملکرد پرستاران بیمارستان‌های آموزشی بوشهر از قوانین و مقررات حرفه‌ای است به این امید که با استفاده از نتایج این پژوهش بتوان گامی در جهت بهبود ارائه خدمات پرستاری برداشت

■ مواد و روش‌ها

این مطالعه از نوع توصیفی - مقطعی است و در سال ۱۳۹۰ انجام گردید و در آن میزان دانش، آگاهی از نحوه عملکرد و نگرش پرستاران شاغل در بیمارستان‌های وابسته به دانشگاه علوم پزشکی بوشهر در مورد قوانین و مقررات حرفه‌ای مورد بررسی قرار گرفته است. ابزار گردآوری داده‌ها پرسشنامه‌ای بود که توسط پژوهشگر و با مطالعه کتب و مقالات و تحقیقات قبلی انجام شده تهیه گردیده و مشتمل بر دو قسمت بود: بخش اول مربوط به اطلاعات دموگرافیک و بخش دوم حاوی ۹۰ سوال که خود شامل سه قسمت بود. قسمت اول مربوط به دانش (۳۰ سوال) قسمت دوم مربوط به آگاهی از نحوه عملکرد (۲۰ سوال) و قسمت سوم مربوط به نگرش (۲۰ سوال) می‌باشد.

پاسخگویی به سؤالات دانش به صورت بلی، خیر بود که به ترتیب نمرات صفر و یک را به خود اختصاص می‌داد. میزان دانش در سه

سطح طبقه بندی گردید: پایین (۰-۱۰)، متوسط (۱۱-۲۰) و بالا (۲۱-۳۰). نمونه‌هایی از سؤالات دانش شامل موارد زیر بود: ارائه مراقبت بدون رضایت بیمار تجاوز به حقوق او محسوب می‌شود؛ اخذ رضایت شفاهی از بیمار در حضور شاهد ارزش رضایت کتبی را دارد و یا برای درمان کودکان بجز موارد اورژانس رضایت والدین الزامیست.

نمونه‌هایی از سؤالات نگرشی شامل موارد زیر بود:

۱- پرستار در مقابل افشا سازی اطلاعات محرمانه بیمار مصونیت قانونی دارد.

۲- انجام دستورات شفاهی پزشک جز وظایف من می‌باشد.

۳- اخذ رضایت عمل از بیمار جز وظایف پرستاران است.

برای تعیین وضعیت آگاهی از نحوه عملکرد از سؤالاتی استفاده گردید که به کارگیری قوانین و مقررات را در عمل مورد سؤال قرار گیرد بطور مثال سه نمونه از سؤالات بدین صورت بود: ۱- "در صورت عدم حضور بیمار یا امتناع وی از خوردن و مصرف دارو، دارو را به تالی دارویی بر می گردانم و مراتب را در گزارش پرستاری قید می کنم". ۲- بعنوان شاهد قبل از فهم کامل مطلب آن را امضا نمی کنم. ۳- کمبود امکانات و تجهیزات موجود در بخش را بصورت کتبی به مافوق گزارش می کنم.

پاسخگویی به سؤالات نگرش و عملکرد به روش پنج درجه‌ای لیکرت قرار گرفت و نمره کل پرسشنامه از صفر تا ۱۰۰ محاسبه شد. میزان آنها هم در سه سطح پایین (۰-۳۳)، متوسط (۳۴-۶۶) و بالا (۶۷-۱۰۰) طبقه بندی گردید. روایی محتوای پرسشنامه با نظر

خواهی از اساتید و صاحب نظران مورد تأیید قرار گرفت و برای سنجش پایایی از ضریب آلفای کرونباخ (۰/۸۰) استفاده گردید. نمونه‌های این پژوهش را کلیه کادر پرستار رسمی شاغل در بیمارستان‌های وابسته به دانشگاه علوم پزشکی بوشهر تشکیل می‌دادند که آمار آنان از دفتر پرستاری استان اخذ گردید (تعداد ۲۲۰ نفر) و پرسشنامه پس از تعیین روایی و پایایی با مراجعه حضوری در اختیار نمونه‌ها قرار گرفت. از پرسشنامه‌های توزیع شده تعداد ۲۶ پرسشنامه به دلیل ناقص بودن اطلاعات حذف گردید و در مجموع داده‌های ۱۹۴ پرسشنامه توسط نرم‌افزار SPSS مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفت. جهت تجزیه و تحلیل داده‌ها از تستهای آماری تی تست و آنوا استفاده شد.

در این مطالعه به منظور رعایت اخلاق پژوهش نکات زیر مدنظر قرار گرفت: تصویب طرح پژوهشی و کسب مجوز انجام طرح از

جدول ۱. توزیع فراوانی مطلق و نسبی دانش، نگرش و آگاهی از نحوه عملکرد پرستاران از قوانین و مقررات حرفه‌ای

متغیر میزان	عملکرد		نگرش		دانش	
	تعداد	درصد	تعداد	درصد	تعداد	درصد
بالا	۱۳	۶/۷٪	۳	۱/۵٪	۷۴	۳۸/۱٪
متوسط	۱۷۶	۹۰/۷٪	۱۴۳	۷۳/۷٪	۱۱۹	۶۱/۳٪
پایین	۵	۲/۶٪	۴۸	۲۴/۷٪	۱	۰/۵٪
جمع	۱۹۴	۱۰۰	۱۹۴	۱۰۰	۱۹۴	۱۰۰

بین سن و دانش معنی‌دار بوده است و با افزایش سن میزان دانش پرسنل افزایش یافته است. ($p < 0.05$)

■ بحث

این مطالعه به منظور، بررسی میزان دانش، نگرش و آگاهی از نحوه عملکرد پرستاران بیمارستان‌های استان بوشهر از قوانین حرفه‌ای پرستاری انجام گرفت. در مطالعه حاضر وضعیت دانش نمونه‌های پژوهش در سه گروه پایین (۲/۶٪)، متوسط (۹۰/۷٪) و بالا (۶/۷٪) قرار گرفتند. این یافته‌ها مشابه و همخوان با نتایج مطالعه پاکدل (۱۳۷۷) در مشهد است که دانش پرستاران در مورد اطلاع از مواد و تبصره‌های قانونی در ارتباط با مسائل حرفه‌ای را ۱٪ دارای دانش کامل و ۴۳/۵٪ کاملاً بی اطلاع گزارش نموده است. (۱۶).

مطالعه دیگری توسط یعقوبیان و همکاران در ساری (۱۳۸۵) انجام گرفت که ۵۸/۶۶٪ پرستاران از دانش خوب در زمینه قوانین و مقررات حرفه‌ای و مسائل حقوقی برخوردار بودند و ۳۵/۳۴٪ درصد در حد متوسط دانش داشتند که با مطالعه حاضر همخوانی ندارد. همچنین میزان آگاهی از نحوه عملکرد در سه گروه پائین (۰/۵٪)، متوسط (۶۱/۳٪) و بالا (۳۸/۱٪) و میزان نگرش در سه وضعیت پایین (۲۴/۷٪)، متوسط (۷۳/۷٪) و بالا (۱/۵٪) بود (۱۸). مقایسه نتایج این مطالعه با مطالعاتی که حدوداً در طی ۱۰ سال گذشته صورت گرفته است بیان می‌کند که علی‌رغم توجه خاصی که در سال‌های اخیر به مقوله اخلاق و مقررات در پرستاران می‌گردد ولی نتایج پژوهش‌های مرتبط نشان می‌دهد که در واقع هیچ تغییر فاحشی در نتایج دیده نمی‌شود و این یافته نشان‌دهنده کافی نبودن تلاش‌ها و اقدامات در راستای ارتقا دانش، نگرش و آگاهی از

معاونت محترم پژوهشی و کمیته اخلاق در دانشگاه، کسب رضایت نامه شفاهی از نمونه‌های پژوهش و بیان اهداف طرح برای آنها، محرمانه بودن اطلاعات بدست آمده از نمونه‌ها و جمع‌آوری داده‌ها بصورت بی‌نام و ذکر این نکته به نمونه‌های پژوهش که در صورتی که عدم تمایل به همکاری در پژوهش دارند می‌توانند از طرح خارج شوند.

■ یافته‌ها

تجزیه و تحلیل داده‌ها نشان داد که ۷۵٪ درصد مشارکت کنندگان در این مطالعه زن و ۲۳/۷٪ درصد مرد بودند. ۷۲/۲٪ درصد متاهل و ۲۶/۳٪ درصد مجرد و ۹۱/۲٪ درصد دارای مدرک کارشناس پرستاری و بیشتر افراد (۳۴٪ درصد) سابقه کار بین ۱۱-۶ سال داشتند. بیشترین افراد شرکت کننده دارای میانگین سنی بین ۳۰-۴۱ بودند. فقط ۳۷/۶٪ درصد نمونه‌ها سابقه آموزش قوانین و مقررات داشته و ۶/۷٪ درصد سابقه مواجهه با مشکلات قانونی را ذکر کردند. نتایج میانگین نمره دانش را ۱۸/۹۷، میانگین نمره آگاهی از نحوه عملکرد ۶۸/۳۴ و میانگین نمره نگرش ۵۶/۱۳ نشان دادند.

از نظر وضعیت دانش تنها ۱۳ پرستار (۶/۷٪) دارای دانش بالا بودند. از نظر نگرشی آنالیز داده‌ها نشان داد که فقط ۳ پرستار (۱/۵٪) از نگرش مثبت برخوردار بودند. از نظر آگاهی از نحوه عملکرد یافته‌ها نشان داد که (۰/۵٪) نمونه‌ها دارای آگاهی از نحوه عملکرد در حد پایین بودند. (جدول ۱). با استفاده از آزمونهای آماری تی تست و آنوا مشخص گردید که بین میزان دانش، آگاهی از نحوه عملکرد و نگرش بین زن و مرد و مجرد و متاهل اختلاف آماری معنی‌داری وجود نداشته است ($p > 0.05$). همچنین ارتباط

نحوه عملکرد پرستاران بالینی از قوانین و مقررات پرستاری است. نتایج پژوهش حاضر همچنین نشان داد که دانش ارتباط بین سن و دانش معنی دار بوده است و با افزایش سن میزان دانش پرسنل افزایش یافته است. این یافته بر خلاف نتایج پژوهشی بود که شهسواری و همکاران (۱۳۸۶) انجام دادند، در این پژوهش با افزایش سن دانش و آگاهی از نحوه عملکرد افزایش داشته و ارتباط آن دو معنی دار بوده است. پژوهشگران معتقدند که این اختلاف در دو پژوهش مرتبط با افزایش تجربه کاری است که نقش مؤثری در افزایش دانش افراد شده است. ارتباط سابقه کار با دانش از نظر آماری رابطه معنی داری بوده است ولی رابطه آن با نگرش معنی دار نبوده است.

همچنین بین میانگین آگاهی از نحوه عملکرد و نگرش و آگاهی از نحوه عملکرد و دانش همبستگی وجود داشت یا به گفته دیگر با بهبود نگرش افراد می توان انتظار داشت که این افراد از آگاهی از نحوه عملکرد بهتری نیز برخوردار باشند. اما بین میانگین دانش و نگرش همبستگی وجود نداشت و این بدین معنی است که تغییرات نگرشی می تواند بر آگاهی از نحوه عملکرد مؤثر باشند و آگاه نمودن افراد به تنهایی کافی نیست. همچنین در نتایج دیده شد که وضعیت آگاهی از نحوه عملکرد پرستاران نسبت به وضعیت دانش و نگرش آنها مطلوب تر بود. این بدین معنی است که پرستاران با وجود دانش و نگرش ضعیف تر نسبت به قوانین و مقررات پرستاری بدلیل تجربه نمودن پاره‌ای مسائل در محیط بالین از آگاهی از نحوه عملکرد بهتری برخوردار بودند. تحلیل‌های آماری هم این مسئله را تایید نمود. زیرا با افزایش تجربه کاری وضعیت دانش نیز بهبود یافته است و بین بهبود دانش و آگاهی از نحوه عملکرد نیز همبستگی مثبت دیده شد البته بایستی برای بهبود آگاهی از نحوه عملکرد علاوه بر آگاه نمودن افراد از روش‌هایی برای بهبود نگرش آنها نیز اقدام نمود. مشابه این یافته در تحقیقی که توسط محجل اقدم (۱۳۸۹) صورت گرفت مشاهده گردید در آن مطالعه که بر روی ۲۸۹ پرستار شاغل در مراکز آموزشی- درمانی دانشگاه علوم پزشکی تبریز انجام شد نشان داد که آگاهی اکثریت پرستاران (۸۸٫۹٪) از قوانین حرفه‌ای پرستاری در حد ضعیف و فقط ۱۱/۱ درصد در حد متوسط آگاهی داشتند و هیچ پرستاری در این زمینه آگاهی خوبی نداشت (۱۲). همچنین در مطالعه مشابهی که توسط شفیعی و همکاران (۱۳۹۱) صورت گرفت رابطه آماری معنی داری

بین افزایش دانش پرستاران از قوانین پرستاری و افزایش سابقه کار دیده شد. (۱۹)

■ نتیجه‌گیری

از آنجا که آگاهی پرستاران از قوانین و مقررات باعث آرایه مراقبت با کیفیت بالا و ایمن برای بیماران میگردد. آنان باید دارای آگاهی و نگرش در حد بالا باشند و بدانند که چگونه آنها را در عملکرد خود بکار بندند. اما شرکت کنندگان در این مطالعه از دانش، نگرش و آگاهی از نحوه عملکرد بالا نسبت به قوانین حرفه‌ای برخوردار نبودند.

البته محیط پر استرس و تنش‌زا از یک سو و وسعت و پیچیدگی حرفه‌ای پرستاری از یک سوی دیگر پرستاران را در معرض خطر خستگی مفرط شغلی قرار می‌دهد. لذا دانش از قوانین حرفه‌ای موجب می‌گردد که بتوان بموقع بیمار و پرستار را حمایت نمود. آشنایی با استانداردهای شغلی و قوانین و مقررات پرستاری در کشور از جمله وظایف سنگین و مسؤولیت مدیران پرستاری کشور بوده و از طرفی پرستاران با هوشیاری در قبال اقدامات انجام شده منطبق با استانداردها و قوانین می‌توانند خود را از نظر سقوط اخلاقی و شغلی و فراخوانده شدن به محاکم قضایی محافظت نمایند. بنا براین پیشنهاد می‌گردد: دوره‌های بازآموزی با روش‌های جدید آموزش در مورد حقوق و قوانین پرستاری برای پرستاران ارائه گردد. حقوق و اخلاق پرستاری به عنوان واحد درسی در مقاطع مختلف دانشگاهی اضافه گردد. جزوات آموزشی در این راستا تهیه و بین پرستاران توزیع گردد.

توجه ویژه مسؤولین و برنامه‌ریزان پرستاری در برنامه‌ریزی آموزش‌های مداوم به این موضوع در جهت انجام تدابیر لازم برای ارتقا دانش، نگرش و آگاهی از نحوه عملکرد پرستاران در ارتباط با رعایت قوانین و مقررات پرستاری الزامی است. پیشنهاد می‌گردد مشابه این مطالعه در سایر دانشگاه‌های کشور انجام گردد تا امکان تعمیم‌پذیری مطالعه را افزایش دهد.

■ تشکر و قدرانی

پژوهشگران بر خود لازم می‌دانند از زحمات معاونت محترم پژوهشی دانشگاه علوم پزشکی بوشهر که با تصویب طرح پژوهشی و تأمین امکانات لازم زمینه انجام این پژوهش را فراهم نمودند قدردانی نموده و از کلیه پرستاران شرکت‌کننده در این پژوهش کمال تشکر را بنمایند.



■ References

1. Mattick K, Bligh J. Teaching and assessing medical ethics: where are we now? *Journal of Medical Ethics*. 2006;32(3):181-5.
2. Eckles RE, Meslin EM, Gaffney M, Helft PR. Medical ethics education: where are we? Where should we be going? A review. *Academic Medicine*. 2005;80(12):1143-52.
3. Lamont S, Jeon Y-H, Chiarella M. Health-care professionals' knowledge, attitudes and behaviours relating to patient capacity to consent to treatment: An integrative review. *Nursing ethics*. 2013 Mar 20. [Epub ahead of print]
4. Kazemian M FRS. Acquaintance of legal issue and nursing description of duties. *Scientific Journal of legal Medicine*. 2006;12(2): [persian]
5. Zahedi F, Sanjari M, Aala M, Peymani M, Aramesh K, Parsapour A, et al. The Code of Ethics for Nurses. *Iranian Journal of Public Health*. 2013;42:1-8.
6. Hosseinie MM. Principle of Nursing Management, First ed. Tehran:2005 [persian]
7. Jahanpour F, Sharif F, Salsali M, Kaveh MH, Williams LM. Clinical decision-making in senior nursing students in Iran. *International Journal of Nursing Practice*. 2010;16(6): 595-602
8. Heroabadi S. Management in Nursing and midwifery. Tehran: Tehran University of Medical Sciences publication; 2008. [persian]
9. Yaghobian M, Yaghobi T, Salmeh F, Golmohammadi F, Safari H, Savasari R, et al. Comparing the Effect of Teaching Using Educational Booklets and Lecture along with Educational Booklets on Nurses' Knowledge about Professional Laws and Regulations. *Iranian Journal of Medical Education*. 2010;9(4):372-80
10. Numminen O, van der Arend A, Leino-Kilpi H. Nurse educators' and nursing students' perspectives on teaching codes of ethics. *Nursing Ethics*. 2009;16(1):69-82.
11. Shahsavari S. View point of nurses regarding legal issue in Jahrom hospitals. *Jahrom nursing and midwifery Journal*. 2009;4(4): 418-22 [persian]
12. Mahjel aghdam A AH, Abdolazadeh F, Rahmani Azad, Samaderad B. Nurses knowlege regarding legal issue in Tabriz University of Medical Sciences. *Journal of Nursing and Midwifery of Tabriz University of Medical Sciences*. 2010;5(20):26-32 [persian]
13. Negarandeh R GS. Knowlege and attitude on nurses and midwives regarding ethical issue in Zanzan hospitals. *Journal of Zanzan university of medical sciences*. 2000;9(36):55-9 [persian]
14. Hariharan S, Jonnalagadda R, Walrond E, Moseley H. Knowledge, attitudes and practice of healthcare ethics and law among doctors and nurses in Barbados. *BMC Medical ethics*. 2006;7(1):7.
15. Nieminen AL, Mannevaara B, Fagerström L. Advanced practice nurses' scope of practice: a qualitative study of advanced clinical competencies. *Scandinavian Journal of Caring Sciences*. 2011;25(4):661-70.
16. Pakdel M MF. Knowlege and attitude of nurses regarding duties description and legal and social advocacy. *Nurses ang Legal Congress*; Septamber 4-5; Tehran, 1998 [persian]
17. Gerditz MF, Daniel C, Dearie V, Prematunga R, Bamert M, Duxbury J. The outcome of a rapid training program on nurses' attitudes regarding the prevention of aggression in emergency departments: A multi-site evaluation. *International Journal of Nursing Studies*. 2013: DOI: 10.1016/j.ijnurstu.2013.01.007
18. Yaghobeian M Y. comparison between educational booklet and lecturing on nurses knowledge regarding professional legal issue. *Medical education Journal*. 2009; 36:373-80. [persian]
19. Faranak Shafiei FF, Sayed Ali Taheri, Raheleh Samoei, Arsalan Pirasteh. Nurses' Awareness about the Regulations Considering Guild and Vocational Violations of Staff affiliated to Medical Sciences Careers, Health Information Management. 2012 ;7(9):1152-7 [persian]

Assessing nurses' knowledge, attitude and practice about professional legal

Faezeh Jahanpour[■], Zahra Sedighi, Parviz Azodi

Introduction: Today, increased patients' knowledge about their selves rights about safety care resulted that nurses confront with legal issues. So, it is obvious that their knowledge about law and legal for self and their patients' protection is necessary.

Aim: Assessing nurses' knowledge, attitude and knowing how to practice about professional.

Method: This cross sectional – descriptive study was done in 2011. All of nurses who worked in teachings hospitals in Boshehr provenience were participated. Data were gathered by questionnaire that was prepared for measuring nurses' knowledge, attitude and knowing how to practice about legal in nursing care. Internal consistency reliability (Cronbach alpha) was $\alpha=0.80$. Also, data analyzed by SPSS and t-test and ANOVA statistics tests.

Results: The results showed that nurses' knowledge levels were 2.6% poor, 90.7% moderate and 6.7% high. Also, nurses' attitude levels were 24.7% low, 73.7% moderate and 1.5% had high. And level knowing how they must be behave only 5% of them were poor, 61.3% moderate and 38.1% of them had high level.

Conclusion: It is very important that nurses have high level of knowledge, attitude and practice about legal in nursing profession, but results showed that they had not. So, nurse managers must be implement in-service education about it for them.

Key words: attitude, knowledge, legal, nurses, practice

■ Corresponding author:

Jahanpour F.

PhD. Bushehr Nursing School, University of Medical Sciences, Busher, Iran.

Address: f.jahanpour@bpums.ac.ir

Sedighi Z.

MSc. Bushehr Nursing School, University of Medical Sciences, Busher, Iran.

Azodi P.

MSc. Bushehr Nursing School, University of Medical Sciences, Busher, Iran.

**Nursing
Management**

Quarterly Journal of Nursing Management

First Year, Vol 1, No 4, Winter 2013